

1

Știa că făcea un lucru rău și că va fi prins. Zicea că știa că va veni și ziua asta.

Știa că fuseseră proști, așa-mi zicea – ba mai rău încă, lacomi. Spunea că știa că trebuia să se fi oprit. Dar cumva, de fiecare dată când se gândea să se lase, se întreba cum se putea ca o singură faptă să agraveze situația mai mult decât era deja. Acum însă știa că o pășise.

Am recunoscut refrenul. De peste douăzeci și ceva de ani, oamenii care stăteau în scaunul de piele din fața biroului meu nu descoperiseră decât aceleași câteva vechi șlagăre în tonomat. „N-am fost eu.“ „Celălalt a făcut-o.“ „De ce se leagă mereu de mine?“ Varianta lui, „Îmi pare rău“, era cel mai ușor de ascultat. Dar toți voiau să audă același cântec de la mine: „Poate te voi scoate din beleaua asta“. O spuneam de obicei, deși știam că deseori se va dovedi neadevărată. Dar e o chestiune complicată să reprezinți ultima șansă a unui om.

Aceasta e povestea unui avocat, tipul de poveste pe care le place avocaților să o asculte și să o povestească. Despre un caz. Despre un client. Numele lui era Robert Feaver. Toată lumea îl știa însă de Robbie, deși era deja cam prea bătrân pentru un asemenea apelativ, patruzeci și trei, îmi zisese, atunci când l-am întrebat câți ani avea. Era 1992, a doua săptămână din septembrie. Analiztii politici încetaseră, în sfârșit, să-l prezică pe Ross Perot ca viitorul președinte al Statelor Unite și termenii „dot“ și „com“ nu se cunoșteau încă unul pe altul. Îmi amintesc

atât de precis perioada respectivă pentru că, doar cu o săptămână înainte, mă întorsesem în Virginia pentru înmormântarea tatălui meu. Moartea lui, pe care odată cu anii crezusem că voi ajunge să o consider în firea lucrurilor, îmi impregnase în schimb fiecare moment al stării de veghe cu o senzație distantă, având textura viselor, astfel că până și privesc mâinii mele mi se părea cumva deconectată de restul corpului.

Necazurile lui Robbie Feaver erau mai urgente. Cu o noapte înainte, trei agenți speciali de la Departamentul de Informații și Investigații al Serviciului de Inspecție Fiscală îl vizitaseră acasă – unul care să vorbească și doi care să asculte. Erau, după cum vă puteți imagina, niște indivizi în costume ieftine și șifonate, gravi, dar politicoși. Îi înmănașeră o citație de la Marele Juriu pentru toate documentele financiare ale firmei sale de avocatură și încercaseră să-i pună întrebări despre declarațiile sale de venit. În mod înțelept, Robbie refuzase să răspundă.

Putea face orice dorea, îi răspunsese singurul agent care vorbise. Însă voiau să-i spună câteva lucruri. Vești bune și rele. Veștile rele la început.

Știau. Știau ce anume făcuseră Robbie și partenerul său de la firma de avocatură, Morton Dinnerstein. Știau că de câțiva ani buni cei doi depozitaseră ocazional un cec pe care-l primeau atunci când câștigau speța sau aranjau o înțelegere în afara instanței pentru vreunul dintre cazurile lor de prejudicii morale într-un cont secret la River National Bank, unde firma nu avea nici un alt fel de tranzacții. Știau că, din acest cont la River National, Dinnerstein și Robbie făceau părțile obișnuite din câștiguri – două treimi clienților, a noua parte avocaților care-i trimiseseră la ei, diferite sume experților sau secretarilor de instanță. Toată lumea își primise partea. În afară de Fisc. Știau deja asta de ani de zile: Feaver și partenerul lui scriseseră cecuri pentru numerar ca să coboare soldul contului, fără să plătească măcar un cent impozit.

Aveți boașe, nu glumă, adăugase agentul. Repetându-mi cuvintele, Robbie izbucnise în râs, deși numai o clipă.

Nu l-am întrebat pe Robbie cum de-și închipuiseră el și partenerul lui că o șarlatanie atât de debilă ar putea funcționa. Eram deprins de multă vreme cu metodele complet cretine prin care oamenii se bagă singuri în necaz. Și-n plus de asta, adevărul era că șmecheria lor funcționase ani de zile. Era puțin probabil ca un cont ce nu aducea nici o dobândă să atragă atenția Fiscului. De fapt, era chiar remarcabil că îl observaseră, și asta sugera în chip inevitabil fie o coincidență bizară, fie, ca să facă lucrurile mai interesante, o trădare.

Feaver îi ascultase pe agenți până la capăt în sufrageria casei sale. Stătuse pe canapeaua cu spătar curbat, cu tapițerie elegantă de mătase albă, încercând să se stăpânească. Să zâmbească. Să rămână dezinvolt. Deschisese gura cu intenția să vorbească, dar fusese întrerupt de senzația neașteptată a unei picături reci de sudoare alunecându-i de-a lungul spinării și fiind absorbită de elasticul chiloților de bumbac.

Și vestea cea bună? întrebă el la a doua încercare.

Ajungeau ei și la asta, îi spusese agentul. Vestea cea bună era că Robbie avea o oportunitate. Poate că exista ceva ce putea face pentru el însuși. Ceva la care o persoană cu situația lui familială ar trebui să se gândească serios.

Agentul traversase holul de marmură și deschisese ușa de la intrare. Procurorul Statelor Unite, Stan Sennett, stătea în pragul ușii. Feaver îl recunoscuse de la televizor, un bărbat scund, subțirel, îngrijit și ordonat până la obsesie. Câteva musculițe zburau frenetic sub becul de deasupra capului lui Sennett. Îl salutase pe Feaver cu expresia lui din instanță, lipsită de umor ca o lamă de secure.

Robbie nu practicase nici o zi de drept penal, dar știa ce însemna faptul că procurorul Statelor Unite stătea în persoană în pragul ușii lui, seara târziu. Însemna că arma cea mai mare

era așintită drept spre el. Însemna că voiau să-l transforme într-un exemplu. Însemna că n-avea să scape în veci.

Cuprins de groază, Robbie Feaver dăduse peste un singur gând folositor.

Vreau un avocat, zisese el.

Avea dreptul la unul, îi răspunsese în cele din urmă Sennett. Dar poate că Robbie ar trebui să-i asculte mai întâi. De îndată ce Sennett pusese un bocanc lustruit peste prag, Robbie repetase vorbele de mai devreme.

Nu pot promite că înțelegerea va fi aceeași și mâine, îi spusese Sennett.

Avocat, repetase a treia oară Feaver.

Agenții preluaseră atunci inițiativa, oferindu-și sfaturile. Dacă voia să meargă la un avocat, să-și găsească unul bun, cineva care știa cum mergeau lucrurile. Vorbește cu avocatul ăla – și cu nimeni altcineva. Nu cu mămica. Nu cu soția. Și în nici un caz cu partenerul de la firmă, Dinnerstein. Procurorul Statelor Unite îi dăduse unuia dintre agenți o carte de vizită și acesta i-o înmânase lui Feaver. Sennett va aștepta telefonul avocatului lui Feaver. Pe când se pregătea să dispară în întunericul de afară, procurorul îl întrebase peste umăr pe Robbie dacă se gândise la cineva anume.

O alegere interesantă, îi zisese Sennett lui Feaver, cu un zâmbet abia schițat, atunci când auzise numele meu.

– Nu sunt un turnător, tocmai îmi spunea acum Robbie Feaver. Țasta e jocul, nu-i așa, George? Vor să-l dau în gât pe careva.

L-am întrebat dacă avea idee pe cine anume.

– Păi, ar face bine să nu fie Mort. Să ciripesc despre partenerul meu? Nici vorbă! N-am nimic de spus despre Mort.

Feaver și Dinnerstein erau prieteni de o viață, îmi spusese el, fuseseră vecini în copilărie – locuiseră împreună în enclava evreiască din Warren Park, aici, în DuSable – fuseseră colegi de cameră în colegiu și la facultatea de drept. Dar contul lor secret

era comun, amândoi făcuseră depozite în el și eliberaseră cecuri pentru el, și nici unul nu declarase venitul. Existau suficiente documente compromițătoare, astfel că părea foarte puțin probabil că fiscal va avea nevoie de ajutorul cuiva pentru a-l așeza pe oricare din ei în vitrina de trofee.

L-am întrebat dacă n-ar fi posibil ca guvernul să vrea ca Robbie să le spună altceva despre Mort sau despre vreo altă persoană, dar Feaver ridică pleoștit din umeri, cu o căutătură pierdută.

Nu-l știam prea bine pe Robbie Feaver. Când mă sunase în ceaștă dimineață, își reamintise că ne întâlniserăm de multe ori în holul Clădirii LeSueur, unde ne aveam amândoi birourile de avocatură, și la munca de comitet pe care o făcuse la Asociația de Barou a districtului Kindle cu câțiva ani înainte, în perioada când fusesem eu președinte. Amintirile mele despre el erau vagi și nu neapărat plăcute. Cântărit după rămășițele reflexelor dobândite printr-o educație sudistă convențională, reprezenta tipul de individ care putea fi descris pur și simplu ca „exagerat”. Exagerat de chipeș, în sensul că era mult prea conștient de asta. Exagerat de mult păr negru, exagerat de bine fixat, care reflecta exagerat de multă dichiseală. Era bronzat în orice anotimp și cheltuia exagerat de mulți bani pe haine – costume italienești de mare stil și fulare șic –, însoțite de exagerat de multe bijuterii. Vorbea exagerat de tare și prea ușor cu străinii în lift. De fapt, în orice decor, vorbea exagerat de mult, fiind unul dintre acei oameni care îl depășiseră pe Descartes: „Vorbesc, deci exist”. Dar acum vedeam la el o anumită virtute: ți-ar fi putut spune el însuși toate astea. Dezumflat de frică, își păstrase un aer de sinceritate, cel puțin cu privire la sine. Așadar, față de alți clienți, părea la prima impresie peste medie.

Când l-am întrebat ce voise să spună agentul despre familia sa, se pleoști puțin.

– Soție bolnavă, zise el. Mamă bolnavă.

Într-un război continuu cu instituțiile medicale, Feaver, ca mulți alți avocați de prejudicii morale, absorbise lexiconul doctorilor. Mama sa era într-un sanatoriu. Mi-a spus că avea „AVC“, referindu-se la un atac cerebral. Soția lui, Lorraine, era într-o stare și mai gravă. Fusese diagnosticată cu aproximativ doi ani înainte cu scleroză laterală amiotrofică – SLA, numită în mod obișnuit boala Lou Gehrig – și era într-un declin sigur către paralizie totală și, în cele din urmă, moarte. Avea o atitudine stoică, dar nu-și ridica ochii negri dinspre covor.

– Poate mai are un an înainte ca situația să devină chiar urâtă, nimeni nu știe sigur. Vreau să spun, n-o pot părăsi. Nu pot s-o fac la modul practic. Nu are pe nimeni altcineva care să aibă grijă de ea.

Acesta era și argumentul agentului. Feaver fie va vorbi, fie va fi în penitenciar atunci când soția lui va ajunge complet neajutorată sau va muri. Această perspectivă ne acoperi pe amândoi ca un lițoliu întunecat.

În tăcerea ce urmă, am luat cartea de vizită a lui Sennett, pe care Feaver mi-o așezase pe birou. Fără ea, m-aș fi întrebat poate dacă Robbie îl identificase sau nu corect pe bărbatul din pragul ușii lui. Procurorul Statelor Unite, cu nouăzeci și doi de asistenți, care superviza câteva sute de cazuri o dată, nu are în mod obișnuit nici un rol direct într-un caz limpede de evaziune fiscală, fie el și îndreptat împotriva unui avocat de prejudicii morale de mare succes. Indiferent ce venise să-i spună Stan Sennett lui Robbie acasă la el cu o seară înainte, era cu siguranță un lucru ieșit din comun.

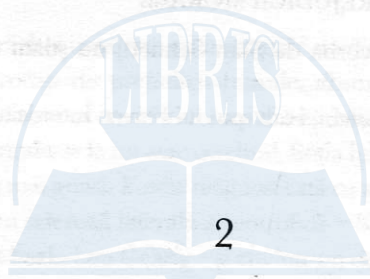
– La ce s-a referit Sennett când a zis că George Mason e o alegere interesantă? mă întrebă Feaver. Te urăște de moarte sau crede că ești un papă-lapte?

Era complicat, i-am răspuns eu. Consideram că, în anumite momente, Stan m-ar numi un prieten apropiat.

– Păi, asta e bine, atunci, nu? întrebă Feaver.

Când venea vorba de Stan Sennett, nu știam niciodată răspunsul.

Câteodată prieteni, i-am spus lui Feaver. Întotdeauna rivali.

După moda majorității birocraților de rang înalt, biroul personal al procurorului Statelor Unite era vast. Covorul mișos era jerpelit în unele locuri, unde rămăseseră numai șuvițe dezlănate, și draperiile de mătase pură, de culoare verzuie, acopereau de prin anii cincizeci peretele de geamuri ce dădea spre nord. Dar spațiul se putea măsura în hectare. Avea o baie, cu duș, și o cameră alăturată secretă. În colțurile spațiului principal, pe o parte se găsea o masă zdravănă de conferințe, în stil guvernamental, iar de cealaltă parte, un șir lung de vitrine de lemn de mahon, în care erau expuse mai multe animale împăiate din specii pe cale de dispariție, confiscate de inspectorii Serviciului de Conservare a Faunei Sălbatică de la un taxidermist ilegal. Un vultur pleșuv și un șarpe pestrîț stăteau în apropierea a ceea ce părea a fi un saguin. În spatele unui birou de mărimea unui cavou, Stan Sennett, unul dintre omuleții aceia scunzi, oacheși și ambițioși care apar atât de des între avocați, se ridică să mă întâmpine.

– Hai salut, Georgie, zise el.

Am atribuit această rară stare de impresionant de bună dispoziție nerăbdării lui Stan de a discuta despre Fever.

– Chestia albastră, i-am spus secretarei sale care ne oferi cafea.

Am zăbovit un minut pălăvrăgind despre chestii personale. Stan îmi arătă fotografii cu singurul lui copil, Asha, o fetiță de trei ani, brunetă și superbă, pe care el și a doua lui soție,

Nora Flinn, o adoptaseră după ani întregi de tratamente zadarnice de fertilitate și de inseminări artificiale. Eu i-am povestit despre progresele lente înregistrate de cei doi fii ai mei la facultate și m-am lăudat o clipă cu soția mea, Patrice, care era arhitectă și tocmai câștigase un concurs internațional de design pentru proiectarea unui muzeu de artă spectaculos din Bangkok. Stan, care fusese staționat în Thailanda în 1966, îmi spuse câteva anecdote amuzante despre țara respectivă.

În momentele lui mai relaxate, Stan Sennett putea fi un om încântător, cu replici iuți și inteligente, un colecționar amuzant de amănunte misterioase și un observator șiret și pătrunzător al cercurilor politice locale, cu luptele și cu jocurile lor de culise, ca între pisici rivale. În restul timpului, trebuia să te descurci cu o combinație mult mai complicată – o minte de o mie de megahertzi și o căldare plină de emoții în clocot capabile să opărească pe oricine se întâmpla să fie în apropiere, înainte ca Stan să apuce să pună capacul.

Absolvise Facultatea de Drept Easton ca șef de promoție al seriei noastre. În barou, e posibil să călătorești la nesfârșit purtat de curentul succesului înregistrat la facultatea de drept; dar Stan depășise tentația bogățiilor sau a culmilor politice din Washington care răsplătesc de obicei acest fel de intelect într-ale legii. Era procuror. După ce fusese asistent al lui Burger, președintele Curții Supreme, se reîntorsese în districtul Kindle pentru a intra în Procuratură, înălțându-se în rang prin merite incontestabile, până devenise asistentul-șef al lui Raymond Horgan. La începutul anilor optzeci, când i se destrămasese prima căsnicie, se alăturase Departamentului de Justiție al Statelor Unite. Prima dată se dusese la San Diego, apoi în Washington D.C. și tocmai se întorsese în California, când președintele Bush îl numise aici procuror al Statelor Unite. Stabilise relații cu agențiile polițienești locale și nu avea nici o ambiție politică. Prin urmare, avea intenția să treacă prin mandatul de patru ani, care se sfârșea anul următor, necompromis de alianțele și de

rivalitățile ce apăruseră după moartea legendarului nostru primar și prefect al districtului, Augustine Bolcarro.

Ca majoritatea oamenilor, mă arătam prudent față de latura letală a personalității lui Stan, dar noi doi fuseserăm întotdeauna colegi într-ale dreptului. În timpul studenției, învățam împreună: el mă informa despre implicațiile mai adânci ale cazurilor pe care le studiam; eu am fost, pe câte-mi dau seama, prima persoană care i-a spus că un om de lume nu-și vâra cravata în pantaloni. În practică fuseserăm mereu oponenti, încă de când el devenise asistent la procuratură, iar eu aveam prima slujbă ca avocat al apărării din partea statului. În tot acest timp am fost legați unul de altul printr-o admirație reciprocă ce ajungea foarte aproape de invidie. Atitudinea mea relaxată, de om din înalta societate, care din perspectiva mea era o mască și astfel mi se părea mai degrabă o povară, reprezenta, cred, un ideal pentru Sennett, pentru care sinceritatea și farmecul personal se excludeau reciproc. Eu am fost impresionat mai întâi de abilitățile lui Stan, dar și mai mult mă impresiona devotamentul său față de un scop înalt.

Unii membri ai Baroului de Avocați ai Apărării, ca de exemplu prietenul meu Sandy Stern, nu puteau suporta cucernicia fățarnică a lui Sennett sau metodele lui grosolane, cum ar fi apariția nepoftită la Feaver în miez de noapte. Dar Stan era primul procuror al Statelor Unite din ultimul sfert de secol, de când mă găseam eu aici, care se dovedea un independent neînfricat. Cu el începuse o epocă ce trebuia să fi apărut de mult, de totală lipsă de toleranță față de escrocherii și de afaceri murdare, care erau privite dintotdeauna ca niște beneficii naturale ale serviciului public, și atacase interese comerciale masive, ca de exemplu Moreland Insurance, compania cu cele mai multe locuri de muncă private din districtul Kindle, pe care Stan îi adusese totuși în instanță pentru fraudă. Proiectul lui Sennett, pe scurt, era acela de a lăsa lumina legii să se strecoare în ungherele obscure ale districtului Kindle, și, ca prieten al lui,

mă trezeam deseori aplaudându-l din spatele măștii de oroare pe care trebuia s-o afișez ca avocat al apărării.

În cele din urmă, aduse discuția la noul meu client.

– E un tip ciudat, am priceput, zise Stan, aruncându-mi o privire calculată.

Amândoi știam că Robbie Feaver, chiar și îmbrăcat în costum Armani; era un șarlatan în stilul obișnuit al celor din districtul Kindle, etalând inclusiv accentul de cartier din Boston și prea multă apă de colonie.

– Nu, sunt sigur că e deosebit. Pentru că ceea ce-au făcut cu contul ăla la River National e foarte bizar. Societatea de parteneri Feaver & Dinnerstein n-a declarat un venit anual de mai puțin de un milion de un deceniu. Media a fost cam de patru. Sper că știi asta, George, când ți-ai stabilit onorariul, rosti el cu umbra unui mic zâmbet dulce, răzbunarea potrivită a unui om care-și trăise întreaga viață între limitele unui salariu acordat de stat. Așa că e cam ciudat să răcăi un mizilic de patruzeci de mii la impozite când afișezi cifre din astea, nu ți se pare?

Am înălțat ușor din umeri. Explicația n-ar avea sens pentru nimeni în afară de ei doi, însă, după atâția ani, am învățat că numai săracii simt o dorință pentru bani determinată întru totul de rațiune.

– Și este ceva și mai straniu, George! Uneori treceau luni bune fără să se atingă de contul ăsta, și apoi, zdrang, zece, cincisprezece mii în bani gheață în mai puțin de o săptămână. Iar între timp, George, amândoi dau iama prin bancomate în mod regulat. Așa că de ce li se făcea așa o poftă bruscă de numerar? întrebă Stan. Și unde ajungeau banii ăia?

Peste graniță. Droguri. Ca de obicei. Ca să nu mai vorbim de viciile mult mai eterne, care nu sunt interzise de codul penal federal.

– O bucățiță bună? întrebă Stan atunci când i-am sugerat alternativa asta. Și-ncă cum! Băiatul ăsta al tău ar trebui să-și pună kilometraj la fermoarul pantalonilor!